

IRENA JŮZOVÁ

absolvovala v roce 1994 studium na Akademii výtvarných umění v Praze ve Škole monumentální tvorby prof. Aleše Veselého. V roce 2008 habilitovala na Akademii výtvarných umění v Praze v oboru Výtvarná umění – intermediální tvorba a byla jmenována docentkou. Během studií získala několik ateliérových cen AVU a zúčastnila se řady výstav. V roce 1992 na European Biennale of Young Artists Germinations 7 v Grenoblu ve Francii obdržela cenu za interaktivní práci **Stůl pro dvacet hráčů (1991)**. Patří ke stipendistům podpořeným nadací Jana & Milan Jelinek Stiftung. Za podpory této nadace bylo její dílo **Místa I. (1992)** (interaktivní instalace) vystaveno v roce 1997 na Media Art Biennale WRO 97 ve Wroclavi a od roku 2007 je součástí Sbírek moderního a současného umění Národní galerie v Praze.

Irena Jůzová získala řadu stipendií a zúčastnila se mnoha rezidenčních pobytů, např. Sculpture Space, INC., NY, USA, Arts Links Residencies of LBMA Video Annex, Museum of Art Long Beach, CA, USA a Cité Internationale des Arts, Paris, Francie.

V roce 2007 reprezentovala samostatným projektem připraveným do prostoru česko-slovenského pavilonu v zahradách Giardini di Biennale Českou republiku na **52. bienále současného umění v Benátkách** v Itálii (10. červen 2007 – 21. listopad 2007). Projekt **Kolekce Série (2007)** se stal nepřehlédnutelnou součástí výstavní přehlídky a byl zmiňován v řadě zahraničních periodik. Kurátorem výstavy byl Tomáš Vlček, ředitel Sbírek moderního a současného umění Národní galerie v Praze. Za realizaci tohoto projektu a úspěšnou prezentaci v zahraničí byla Národní galerii v Praze vyslovena pochvala Ministerstva kultury České republiky.

Dílo, které vzniklo v období 2007–2010 bylo představeno v hlavních sálech Galerie moderního umění v Hradci Králové na výstavě nazvané **Máme je raději než drahokamy, jsou nám milejší nad zlato** (25. listopad 2010 – 13. únor 2011). K výstavě byl vydán katalog s mnoha barevnými reprodukcemi, který rekapituluje současné práce autorky od projektu pro Benátské bienále až do současnosti. V katalogu jsou publikovány texty od Milana Knížáka, Tomáše Vlčka, Lucie Šiklové, Jiřího Machalického, Lucie Jandové a kurátorky výstavy Martiny Vítkové.

V současné době je autorka zapojena v Mezioborovém mezinárodním projektu propojujícím umění, vědu a technologii **ISWA 2011–2013**. V rámci projektu realizuje za použití unikátního nanovlákná nová díla, a připravuje rozsáhlou výstavu nazvanou **Holý opis** ve spolupráci s Galerií umění Karlovy Vary pro rok 2013.

Zastoupení ve sbírkách: Sbirka moderního a současného umění, Národní galerie v Praze, Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze, Galerie moderního umění v Hradci Králové, Galerie umění Klatovy Klenová, AJG v Hluboké nad Vltavou, Sbirka současného umění města Mikulova, Sbirka současného výtvarného umění města Hradce nad Moravicí, Jana & Milan Jelinek Stiftung, Sbirka SONS muzeum v Belgii a soukromé sbírky u nás a v zahraničí.

BENÁTSKÉ PLÁTNO

12. říjen 2012 – 21. říjen 2012

DOPROVODNÝ PROGRAM V INTERAKTIVNÍ GALERII BECHEROVA VILA

Přátelské setkání s Irenou Jůzovou:

čtvrtek 11. října 2012 v 18 hodin

Tvůrčí dílna pro školy s Irenou Jůzovou:

pátek 12. října 2012 od 9.00 do 12.00 hodin

Interaktivní galerie Becherova vila, pobočka Galerie umění Karlovy Vary, příspěvkové organizace Karlovarského kraje
tel.: +420 354 224 111 (pokladna), tel.: +420 606 928 844, info@becherovala.cz

HOLÝ OPIS

26. duben 2013 – 16. červen 2013

DOPROVODNÝ PROGRAM K VÝSTAVĚ V LETOHRÁDKU OSTROV

Komentované prohlídky výstavy s Irenou Jůzovou: **Přátelské setkání s Irenou Jůzovou:**

pátek 26. dubna 2013 v 17.00 hodin

čtvrtek 13. června 2013 v 18.00 hodin

čtvrtek 13. června 2013 v 17.00 hodin

DOPROVODNÁ VIDEO NA VÝSTAVĚ

2012 – **Holý opis** © Petr Jedinák

2010–11 – **NaNoobjekt** © Petr Jedinák

2010 – **Žlutý pokoj** © Petr Jedinák

2010 – **16599** © Petr Jedinák

2010 – **Jste nám dražší než drahokamy, máme Vás rádi nad zlato** © Petr Jedinák

2010 – **Limitovaná edice Kolekce Série** © Petr Jedinák

2007 – **Kolekce Série** © artyčok

Galerie umění Karlovy Vary děkuje za finanční podporu výstavy Městu Ostrov.
Letohrádek Ostrov, pobočka Galerie umění Karlovy Vary, tel: 353 842 883, 737 072 522, letohradek@galeriekvary.cz

Realizace výstav vznikla za podpory Katedry netkaných textilií TU v Liberci.

Vydala Galerie umění Karlovy Vary v roce 2012.

ISBN 978-80-87420-16-4

Foto © Petr Jedinák, 2011, archiv autorky

www.becherovala.cz

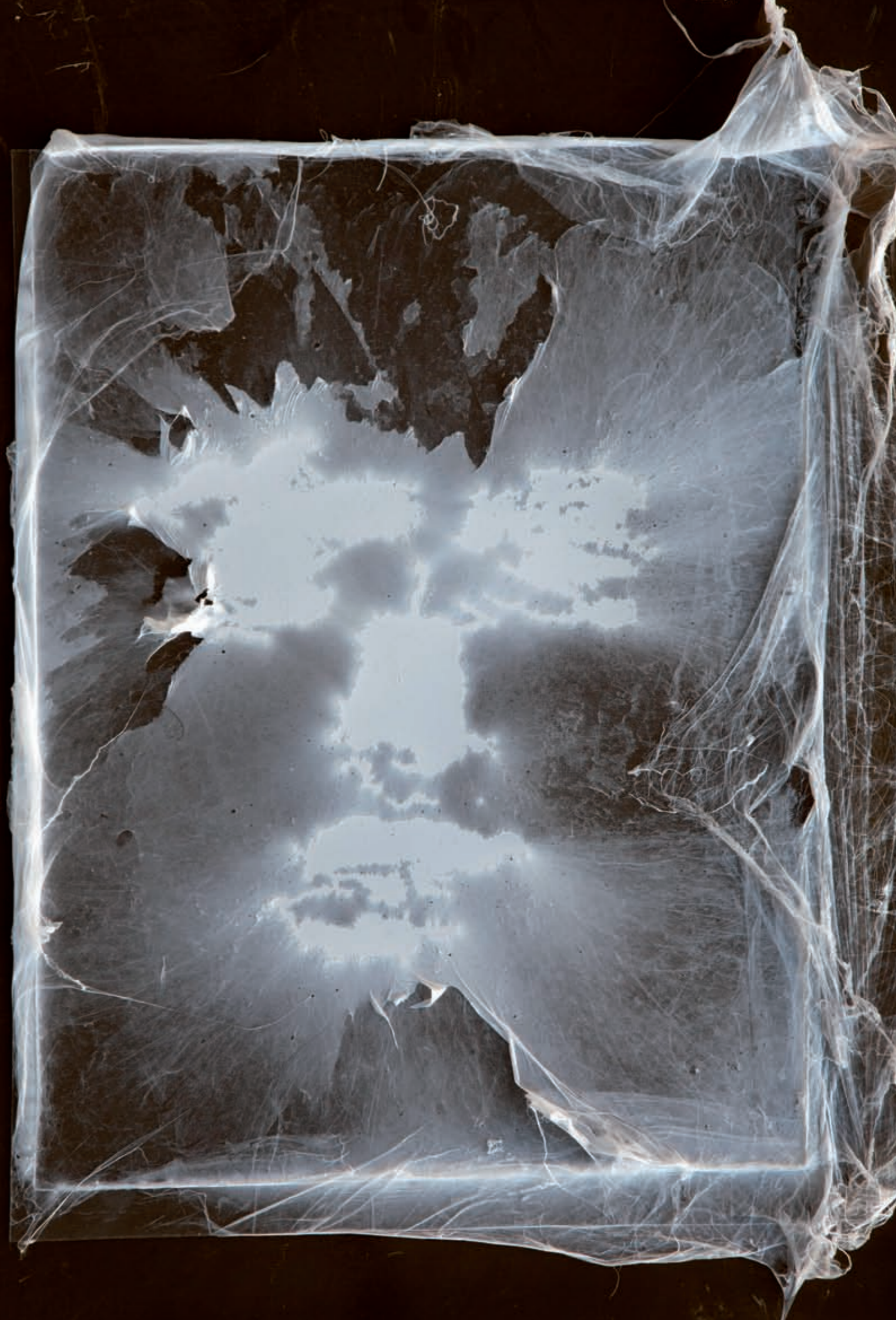
www.letohradekostrov.cz

www.galeriekvary.cz

IRENA JŮZOVÁ

www.irenajuzova.cz

ROUŠKA

Nanotechnologie mají s náboženstvím společného víc než tušíme. Oboje obestírá tajemství a to, co nabízejí, se dá nazvat zázrakem. S transcendentními zázraky stejně jako s nanotechnologiemi máme málo zkušeností, proto je na místě slovo víra mluvíme-li o nich. Možnosti nanočástic jsou neuvěřitelné, od zdravotnictví přes průmysl až k oblékání a kráse. Irena Jůzová použila sněhobílou nanopavučinu, která je součástí bezbolestně mizejících obvazů. V tkanině vidíme lidskou tvář, nejasnou podobu autorky vzniklou otištěním do kapesníku a přenesením do kovové matrice. Otisk nikdy není procedurálně čistý, v každém otisku se snoubí náhoda a technika, týché a techné. Kdo používá otisk, vzdává se plného ovládnutí procesu designování díla. Náhodu můžeme považovat za něco mimoracionálního, kudy se do umění dostává to, co je větší než člověk, což je příroda, a možná Bůh. Otisk zpřítomňuje nepřítomné a tím mohou být stopy Buddhových nohou, stopy Krista či světců. Je neuvěřitelné, kolik úcty může vzbudit prázdný prostor a místo dotyku, rozhraní mezi hmotou a posvátným prázdňem, povrch dotknutý božstvem, jehož auru stále na tom místě tušíme.

Nanootisky vlastní tváře jsou v tvorbě Ireny Jůzové pokračováním práce s otisky, a ostatky, dalším rozvinutím tématu kůže, relikviáře a interference mezi člověkem a vnějším světem. Spojení otisku s tématem roušky, sudaria je další kapitolou autorčiny fascinace mystériem světa, zájmem o nevyšvětlitelné záhady mezi nebem a zemí. Kromě nejasných doteků posvátných bytostí mezi ně patří také síla a energie místa.

Ovšem ještě více zaujaly umělkyni průniky dvou světů, vědeckého a religiozního. Na fotografiích z vědeckých testů Turínského plátna stojí nejvýznamnější vědci světa vybavení technologií NASA vedle osob duchovních, kardinálů a papežových zmocněnců. Každá skupina očekává od analýz něco jiného, ale co mají společné, je zvědavost, zcela lidská touha rozluštit tajemství a zároveň důvěra v poznávací schopnosti vědy.

Tváře na roušce z Manoppella a Turínském plátně vznikly fotochemickým procesem jako by šlo o pravou fotografii Ježíše Krista. Bylo by samozřejmě úžasné, kdyby byl otisk Kristovy tváře ať už plné ran či očištěné zmrtvýchvstáním prohlášen za autentický. Ale zároveň by šlo o konec fascinace, která provokuje k důležitým úvahám: Co je pro člověka opravdu cenné?

Autorka s oblibou využívá technologie a postupy soudobé vědy, ale používá je metaforicky. Svou nejnovější práci nazvala Irena Jůzová v parafrázi na Turínské plátno *Benátským plátnem*. Vždyť ho vytvořila v Benátkách nad Jizerou, kde má ateliér. Další sérií jsou drobnější autoportréty ve čtyřech variacích. Otisk vlastní tváře je svého druhu autoportrét, jde o zkoumání sebe sama, o nastavení zrcadla, protože žít bez reflexe prostě nejde. Obraz nese stopy štětce, vzniká zařízením pro elektrostatické zvlákňování nanovláken. Jen nanovláknem dokáže vytvořit stejně jemný a průzračný dia-efekt obrazu, který je možno vidět jak na rubu tak na líci. Jenže nejde o otisk Božího syna ani Matky Boží, jde o otisk autorky.

Důležitou složkou práce Ireny Jůzové jsou názvy. Střídá studený obchodně marketingový slovník /**Cena je přesně stanovena**/ s poetickým dramatem /**Mamma mia, ten kluk je mi vším**/. Právě tento nepravděpodobný kontrast odráží ambivalenci autorčina a vlastně i našeho světa. Je rozdíl mezi pojmy cena a hodnota opravdu tak jasný, že to dokážeme vždy odlišit? Jde o hry, které autorka nabízí ve formě sofistikované hádanky či rovnice o několika neznámých. Použijeme-li deduktivní metodu hodnou Sherlocka Holmese, vypátráme motiv uschovaný za tak rozdílnými pojmy. **Sudarium** označuje potní roušku, kapesník. Kristova Tvář zmáčená potem, krví, slzami a prachem cest se uchovala na roušce soucitné ženy jako fotografický otisk nebo jako hologram. Varianta **Cena je přesně stanovena** hovoří o ekonomickém vztahu bez sentimentu. Na druhou stranu platíte-li vysokou cenu za něco, co je penězi k nezaplacení, dostáváte to levně. **Holý opis** je výrazem skepse, která trvá na empiricky poznaném světě. Citát z populární písně (**Mamma mia, ten kluk je mi vším**, Abba) je zjevně nejosobnější. Je-li něco jako zdraví, láska, život nebo víra člověku vším, jak bychom vůbec mohli vyjádřit cenu? Ta je za hranicí moci peněz. Za racionální skepsí, za povinností, v oblasti důvěry, naděje, poezie života a možná i zázraku.

Náboženství není jen navyklé chování, jako chození do kostela, ono souvisí na hlubší úrovni s vírou, identitou a ne-kognitivními aspekty života, například city. Není bez zajímavosti, že ohniskem kulturních válek je lidské tělo. Zatímco dříve se církve angažovaly v rámci barových neřestí, jako je kouření a pití, nyní stojí v první linii diskusí eugenika, tělo v souvislosti s genetickým inženýrstvím, potraty, pornografií a právy homosexuálů a lesbiček. Z technického hlediska je stále snazší zasahovat do lidského těla a měnit jej, což se shoduje se spotřebitelským důrazem na utváření dokonalého těla. Osobní identita s tělem úzce souvisí a ocitá se v sázce, kdykoli se záležitosti těla, od kondomů po klonování – stanou kontroverzními.

Jedním z nejděsivějších témat současnosti je manipulace lidskou myslí, která s autoportrétem jako s viděním sebe sama úzce souvisí. Pod tímto úhlem pohledu nabývají tváře zjevené v pavučině podoby hrozivých bohů jako by šlo o memento mori.

V sérii *sudarií* a *Benátského plátna* jde o jednu tvář, jedno tělo a různé druhy otisku, jako kdyby existovalo více možných realit. Křehkost nezničitelnosti, kterou oplývá nanovláknem, je zároveň výrazem duše, budoucnosti; toho, co bylo, je a co teprve přijde, a co můžeme vystopovat za záměrně nepopisnými podobami otisků. Touha, aby budoucnost měla duši. Aby čas, který právě přichází, nebyl bezduchý.

Martina Vítková

Mgr. Martina Vítková, historička umění, Galerie moderního umění v Hradci Králové. Spolupracuje s uskupením Tesla, o.s. a podílí se na projektu ISWA 2011–2013.

V interaktivní galerii Becherova vila představujete v krátkodobé desetidenní prezentaci nový směr ve vaší práci související s užitím nanovláknem.

Interaktivní galerie Becherova vila skýtá skvělé možnosti pro krátkodobé prezentace s doprovodnými programy, jako jsou workshopy pro školy. Využila jsem velice ráda této možnosti a představila jsem směr uvažování, kterým se nyní zabývám v rámci dlouhodobějšího projektu. Vystavila jsem v hlavním sále tři objekty vytvořené nanovláknem a uskutečnila jsem workshop pro studenty.

Soustavně se věnujete analýze a zpracování soudobých aspektů prožívání života a času. Nechybějí ani vizuálně paměťové záznamy zanechané lidskou stopou, otiskem lidské existence. Pro takový způsob zachycení často volíte naprosto nečekané výrazové prostředky – “nehmatatelné materiály”, jako je např. jemný brusný prach či nanovláknem.

Jak vlastně nahlížíte na spolupráci umění s vědou. V roce 2011 jste začala spolupracovat s Katedrou netkaných textilií Technické univerzity v Liberci, která nese prvenství v objevení nanovláknem ve světě?

Tvořím v současnosti a informace o nových technologiích a možnostech ke mně přicházejí. Je nasnadě, že některé nové technologie a postupy je možné využít i pro vyjádření výtvarným jazykem.

S vědci z Katedry netkaných textilií v Liberci jsem se seznámila již v roce 2009 prostřednictvím občanského sdružení Uskupení Tesla, které mne vyzvalo k účasti v projektu NaNoskop a výstavě v DOX – Centru současného umění v Praze. První moje práce z nanovláknem byl remace mého objektu Kolem nás (1991) nazvaný Kolem nás v nás (2009). Tehdy jsem zkoušela možnosti technologie a chtěla jsem vytvořit něco, co by souviselo z mojí tvorbou, než si vše ozřejmím. Nyní se sešly věci v tu správnou chvíli. Mám opět silný vnitřní důvod, touhu a téma, do kterého nehmatatelný nanomateriál krásně zapadá.

Pro výstavní prostor Letohrádku Ostrov jste na rok 2013 připravila intermediální instalaci Holý opis. Co je podstatou tohoto projektu? Souvisí také s tímto směřováním?

Pro prostory Letohrádku Ostrov jsem připravila edukační výstavu o nanovláknem a především jedno opravdu velkoformátové dílo. Celé mé snažení a cíl projektu bude ukázán ve vizualizaci architektonického a konceptuálního řešení, které je mým cílem. Diváci výstavy se mohou těšit také na řadu doprovodných videí, kresby, objekty, ale třeba i na zvukový záznam elektrického výboje vznikající při zvlákňování.

Božena Vachudová

Mgr. Božena Vachudová, historička umění, působí v Letohrádku Ostrov, pobočka Galerie umění Karlovy Vary. Kurátorka výstavy Ireny Jůzové Holý opis.

